

València no acaba d'alçar el teló

La qualitat de les produccions i el nombre de companyies de la ciutat de València no es corresponen amb els espais destinats a exhibició de teatre. Professionals i empresaris del sector s'han unit per fer força prop de les institucions i mirar de canviar la situació.

El dia 19 de novembre d'enguany l'associació Actors i Actrius Professionals Valencians (AAPV) i l'Associació Valenciana d'Empreses de Teatre i Dansa (AVETID) presentaven un protocol de col·laboració a partir d'una iniciativa de l'AAPV. Empresaris i treballadors han decidit d'unir-se en aquesta ocasió amb una preocupació comuna: fer canviar la greu situació actual del teatre valencià.

Els objectius fonamentals d'aquesta col·laboració seran, per dir-ne uns quants, articular accions i propostes per assolir una política teatral més positiva; fer unes Jornades bianuals d'Estudi de les Arts Escèniques Valencianes; elaborar un esborrany de conveni col·lectiu per signar-lo abans de l'any 2000; crear una borsa de treball; i intercanviar informacions entre totes dues entitats.

L'AAPV representa uns 350 socis entre actors, actrius i professionals de la dansa. Des de la seua creació, ara fa deu anys, lluita per aconseguir que el major nombre d'empreses (públiques i privades) contracten els seus professionals. L'AVETID, per la seua banda, funciona d'enllaç entre les empreses i l'administració pública, i ofereix tota mena de documentació als socis, a més de promoure'n els espectacles. L'AVETID acull divuit empreses de teatre de tot el País Valencià, incloses les companyies de més renom, i durant la temporada passada va impulsar un moviment econòmic de 569 milions de pessetes. Tot i la

qualitat de les empreses que en formen part, només un 8% de les actuacions de la temporada 97-98 van ser per a Teatres de la Generalitat, un 10% per a la Diputació de València i un 7% per al Circuit Valencià, que també forma part de Teatres de la Generalitat. El gruix de les actuacions de les companyies de l'AVETID va correspondre a iniciatives privades de tot el País Valencià.

Els professionals reconeixen la qualitat de les companyies, però creuen que les institucions no els faciliten l'exhibició.

El rerefons d'aquesta posta en comú respon a una voluntat, per part de tots dos col·lectius, de fer veure "l'agònica producció de Teatres de la Generalitat" i la "situació paupèrrima del sector", en paraules de Pep Ricart, secretari de teatre de l'AAPV. Francesc Fenollosa, president de la mateixa associació, qualifica de "ridícul" el volum de contractació dels actors i afegeix que l'administració "no assumeix el paper de dinamitzador, ni aconsegueix tampoc que els pressupostos vagin a parar a

produccions valencianes, sinó que els destina a unes altres companyies". D'una altra banda, Joan Muñoz, president de l'AVETID, acusa la Generalitat d'aquesta situació i amenaça de desenterrar la "destral de guerra", si les coses no canvien.

La particular gestió de Teatres. No obstant tot això, els representants d'ambdós col·lectius coincideixen a assenyalar que el País Valencià manté una gran activitat teatral de producció pròpia. "Malgrat l'escassíssima col·laboració econòmica de la Generalitat Valenciana, la salut de les companyies, dels creadors, dels actors i les actrius és força bona", explica el president de l'AVETID. Ciutats com Alcoi, Vila-real, Sueca o Gandia representen una tradició molt arrelada. La Mostra de Teatre d'Alcoi, de prestigi reconegut, el Festival de Teatre de Carrer de Vila-real, la Mostra de Mim de Sueca o companyies com Xarxa Teatre o Pluja Teatre s'han anat obrint camí pels escenaris valencians i internacionals.

La situació a la capital valenciana, com ja passa en alguns altres àmbits de la cultura pròpia del país, no compleix el paper d'aglutinador d'aquesta tradició. València té cinc sales públiques: el Teatre Principal, la Sala Moratín, la Sala Rialto, el Teatre Talia i la Sala Escalante. Les quatre primeres són gestionades per la Conselleria de Cultura a través de Teatres de la Generalitat, una empresa que té un pressupost anual d'uns 1.385

milions de pessetes. El Teatre Escalante pertany a la Diputació de València i la seua programació va adreçada a un públic més infantil.

La política que el govern valencià ha volgut aplicar a les seues sales és d'especialització en àmbits determinats. Així, el Teatre Principal rep les grans produccions de Teatres de la Generalitat i de les grans companyies del país i de fora. En aquest sentit, els actors valencians es queixen que no han pogut actuar mai en l'escenari del teatre valencià per excel·lència.

El Teatre Rialto també acull grans produccions de companyies, generalment de fora del País Valencià. Els espectacles són de format més petit, atesa la capacitat de la sala (unes 400 localitats). "El problema del Rialto—comenta Toni Benavent, productor de la companyia Albena i president de la Federación Estatal de Asociaciones Productoras de Teatro y Danza—és que es va convertint en un calaix de sastre on hi ha tota mena d'obres que no tenen cap lligam entre elles i que acaben desconcertant els espectadors. En general, aquest és el gran problema del teatre públic, que barreja espectacles avantguardis-

tes amb obres molt comercials en una mateixa sala, i això acaba jugant contra el teatre".

La Sala Moratín, amb capacitat per a seixanta o vuitanta persones, segons la situació de l'escenari, té un caràcter més experimental. El Teatre Talia, que ha tornat a obrir les portes aquesta temporada després d'una llarga i costosa reforma subvencionada per la Conselleria de Cultura, es destina a espectacles de companyies valencianes (la qual cosa no vol dir que les obres siguin en català) i que tenen molt d'èxit entre el públic. És el cas de *La mujer de negro*, de la companyia la Pavana, en cartell fins la setmana passada.

La Universitat de València també participa en el món del teatre a través de la sala Palmireno, vinculada als tallers de teatre de la Universitat. A banda les moltes representacions a càrrec del GTUV (Grup de Teatre de la Universitat de València), s'hi organitzen cursos, conferències i taules redones sobre teatre independent, producció teatral valenciana, escriptura i difusió dels teatre en valencià.

El panorama del teatre privat. El nombre de sales privades

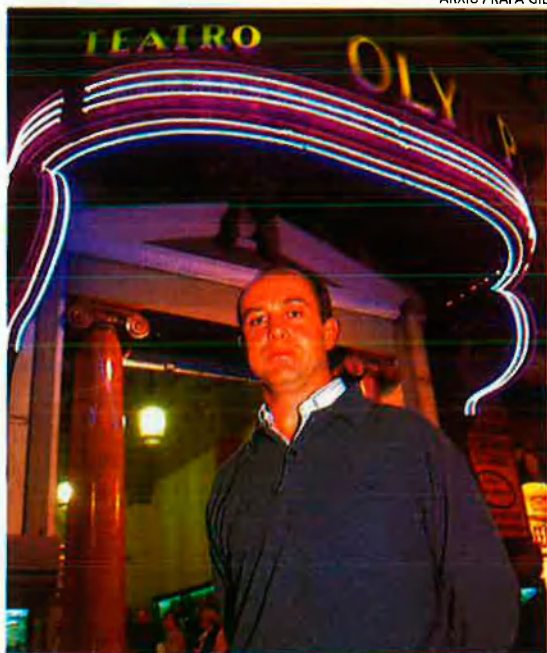
a València resulta visiblement reduït, considerades les possibilitats i l'existència de companyies valencianes de qualitat que no poden estrenar les obres en les sales públiques per manca d'espai o per la política de programació de Teatres de la Generalitat.

Algunes de les grans companyies de la ciutat de València han hagut de crear, construir i mantenir un espai propi per poder treballar i per poder-hi estrenar els seus espectacles. Aquest és el cas de la companyia Moma Teatre, que va haver d'obrir una sala pròpia, l'Espai Moma. Moma Teatre ha aconseguit de consolidar-se dins el panorama teatral valencià amb espectacles de caràcter contemporani i poc comercial, tot i els esforços econòmics que demana mantenir un espai en una política de subvencions poc generosa.

La companyia de teatre El Micalet, una altra de les més prestigioses de la ciutat, també disposa d'espai propi. Vinculada a la Societat Coral El Micalet, que ara fa unes setmanes celebrava el centenari de la seua fundació, va obtenir un gran èxit l'any passat amb el musical *Ballant, Ballant*, l'espectacle més vist de la temporada

El musical 'Ballant, ballant', de la companyia de teatre El Micalet, va obtenir un èxit clamorós la temporada anterior. Ara, la companyia es prepara per estrenar l'espectacle a Madrid.

ARXIU / RAFA GIL

Enrique Fayos és director i administrador del Teatre Olympia, l'única sala privada valenciana amb més de mil localitats. Fayos es queixa de la manca d'una política que aplegue tant interessos públics com privats.

i que ja es prepara per estrenar-se fora del país, a Madrid, el mes de febrer propinent.

De la mateixa manera, la Sala Carme Teatre, la Sala l'Horta, la Sala Xerea i el Teatre de Titelles L'Estrella són espais privats que programen petits muntatges amb companyies amateurs.

El teatre Olympia constitueix un cas a banda dintre el teatre valencià. És l'única sala privada de la ciutat que només es dedica a l'exhibició. És també l'única sala privada amb capacitat per a més de mil persones. Enrique Fayos s'encarrega de dirigir i administrar aquest teatre des de fa tres anys i es mostra crític sobre la manca d'una política teatral que aplegue tant interessos públics com privats. "Se suscita competència entre teatre públic i teatre privat -explica Fayos-, i això provoca tensions que obstaculitzen el bon funcionament del teatre. Si es coordinara

l'actuació de Teatres, aconseguiríem, entre tots, que el teatre fóra moda a València. Entrar en competència és bo, si es millora l'oferta, però no, si es tracta de fer la guitza a companyies privades sense recursos suficients".

La sala Olympia es dedica exclusivament a l'exhibició, tot i que ja prepara una línia de producció amb la companyia la Pavana. "Avui dia, una sala que no es plantege la producció -postil·la el gerent de l'Olympia- ho passarà malament, a curt o llarg termini". El principal objectiu del Teatre Olympia, que ha programat tradicionalment espectacles amb companyies de Barcelona i Madrid, és d'apostar pel públic més jove i demostrar que teatre vol dir passar una bona estona. Els espectacles comercials de qualitat i el teatre valencià són unes altres fites que s'ha fixat Enrique Fayos: "Seria una estupidesa no comptar amb les companyies valencianes perquè el nivell de les seues produccions és més que acceptable".

Toni Benavent, productor de la companyia Albena Teatre, es mostra molt crític amb la política institucional del teatre valencià. "Al final, qui menys teatre té resulta que són les institucions, que són, en canvi, les que tenen més i millors sales. Un dels grans problemes del teatre valencià és la manca de sales i d'una política de promoció de companyies que potencie el sector".

El teatre valencià no està malalt, però necessita el suport de les institucions. Professionals i empreses demanen a crits una política que els permeta de treballar amb garanties. Amb tot, i a desgrat d'aquests indicis de malestar, la Generalitat s'estima més de mantenir una actitud de silenci. De fet, aquest mateix setmanari ha provat de saber l'opinió de les institucions valencianes en matèria de teatre sense èxit. "Amb alguns espectacles de les darreres temporades -explica Benavent- s'ha pogut comprovar que la ciutat de València té un públic potencial, però sembla que la Generalitat no se n'adone".

fundació
BANCAIXA

**Del 30 de novembre
al 6 de desembre**

AGENDA

30 Dilluns Taula Redona
"Política, Globalidad y Medio Ambiente".
Cristina Narbona. Portaveu de la Comissió de Medi Ambient del Congrés dels Diputats.
Martín Quirós. Secretari Primer de la Taula de les Corts Valencianes. Modera: **Alfons Cervera.**
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

1 Dimarts Mediambientals
Cicle: Economia Ecològica.
"Població i Alimentació. 200 anys després de Malthus".
Marlo Giampietro. Enginyer Químic i Biòleg.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

2 Dimecres Conferència
"Código del buen gobierno de la empresa".
Manuel Olivencia. President de la Comissió Redactora per a l'estudi d'un Codi Ètic dels Consells d'Administració de les Societats. En col·laboració amb la Fundació Ètnor.
Sala Ausiàs March a les 19 hores.
Dimecres Fòrum d'Opinió
Cicle: De segle a segle (1898-1998).
"El eco de los canones".
José Carlos Mainer. Catedràtic de Literatura Espanyola de la Universitat de Saragossa.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

3 Dijous Seminari
Cicle: Filosofia per a profans.
"El deseo según Deleuze" (1era. sessió).
Malte Larrauri. Filòsofa.
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

CENTRE CULTURAL
Plaza de Totaán, 23. Tel. 96 387 56 64. Valencia

www.bancaja.es

Rosanna Melià